

Khoa Luật, ĐHQGHN tổ chức Hội thảo chuyên gia với chủ đề “Nguyên tắc suy đoán vô tội”

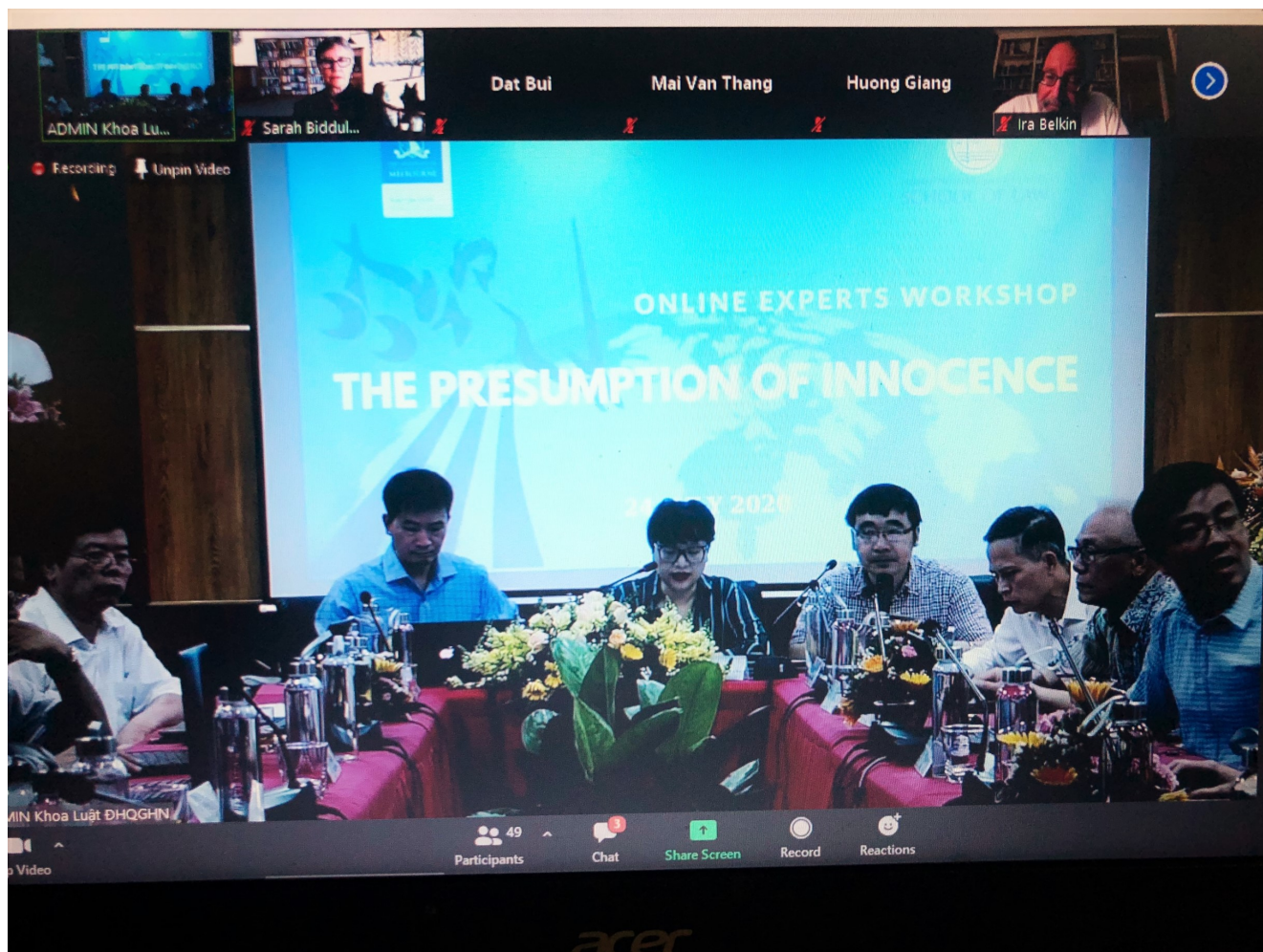
Tiếp nối thành công của các Hội thảo trực tuyến trong thời gian qua, ngày 24/7/2020, Khoa Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội (ĐHQGHN) đã tiếp tục tổ chức Hội thảo chuyên gia trực tuyến về nguyên tắc suy đoán vô tội. Hội thảo có sự phối hợp của Trung tâm Nghiên cứu Luật châu Á thuộc Trường Luật Đại học Melbourne (Úc).

Toàn cảnh Hội thảo tại Khoa Luật, ĐHQGHN

Hội thảo đã thu hút sự tham gia của đông đảo các chuyên gia, nhà khoa học từ nhiều quốc gia, như Nhật Bản, Singapore, Italia, Thái Lan, Trung Quốc, Indonesia, Anh, Hoa Kỳ, Ireland, Canada, Australia và Việt Nam. Về phía Khoa Luật, ĐHQGHN có sự tham gia của PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh – Chủ nhiệm Khoa; GS.TSKH. Đào Trí Úc, nguyên Chủ tịch Hội đồng Khoa học và Đào tạo của Khoa; GS.TS. Nguyễn Đăng Dung – Giảng viên cao cấp, nguyên Phó Chủ nhiệm Khoa; PGS.TS. Vũ Công Giao – Chủ nhiệm Bộ môn Luật Hiến pháp – Luật Hành

chính, TS. Lê Lan Chi – Phó Chủ nhiệm phụ trách Bộ môn Tư pháp Hình sự, TS. Mai Văn Thắng – Trưởng phòng QLKH&HTPT. Về phía các cơ quan học thuật khác, có PGS.TS. Trần Văn Độ – nguyên Phó Chánh án TANDTC, Chánh án TAQSTW; GS.TS Thái Vĩnh Thắng – Đại học Luật Hà Nội, GS.TS Nguyễn Minh Doan – Đại học Luật Hà Nội...và hàng trăm chuyên gia, nhà khoa học, giảng viên, nghiên cứu sinh, học viên cao học và sinh viên của Khoa Luật ĐHQG Hà Nội và các trường, viện nghiên cứu luật khác tham dự trực tiếp và gián tiếp trên mạng.

PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh phát biểu khai mạc tại Hội thảo

Phát biểu khai mạc Hội thảo, PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh cho biết suy đoán vô tội thể hiện ở yêu cầu: người bị buộc tội phải được coi là vô tội khi mà tội và lỗi của người đó chưa được chứng minh theo một trình tự do pháp luật quy định và được xác định bởi một bản án của Tòa án đã có hiệu lực pháp luật. Trước đây, tại Điều 72 của Hiến pháp năm 1992 có quy định: “Không ai bị coi là có tội và phải chịu hình phạt khi chưa có bản án kết tội của Tòa án đã có hiệu lực pháp luật”. Điều 9 của BLTTHS năm 2003 đã cụ thể hóa quy định trên đây của Hiến pháp

1992 như là một nguyên tắc cơ bản của Tố tụng hình sự nước ta. Tuy nhiên, nguyên tắc nêu ở Đ.72 Hiến pháp năm 1992 cũng như tại Đ.9 của Bộ luật tố tụng hình sự năm 2003 và nguyên tắc suy đoán vô tội là hòa toàn khác nhau về ý nghĩa của chúng. Đứng trước bối cảnh đó, Khoa Luật ĐHQGHN vinh dự được phối hợp cùng Trung tâm Nghiên cứu Luật châu Á thuộc Trường Luật Đại học Melbourne tổ chức hội thảo chuyên gia đặc biệt này, với mục đích phân tích đánh giá thực trạng và đưa ra những khuyến nghị giúp Việt Nam và chính phủ các nước khác hoàn thiện khung khổ pháp luật về suy đoán vô tội.

Hội thảo chia làm 6 phiên trong đó có 1 phiên thảo luận chung. Nội dung các phiên bao gồm:

Phiên 1: Khu vực châu Mỹ

Phiên 2: Khu vực Nam Á và Đông Nam Á

Phiên 3: Việt Nam

Phiên 4: Khu vực Đông Bắc Á và Australia

Phiên 5: Khu vực Châu Âu

Phiên 6: Thảo luận chung

GS.TS. Nguyễn Đăng Dung phát biểu tại Hội nghị

Các phiên của Hội thảo tập trung đề cập về nguyên tắc suy đoán vô tội ở các quốc gia, vùng lãnh thổ. Đặc biệt tại phiên về Việt Nam, GS.TSKH Đào Trí Úc cho rằng đây là một nguyên tắc có ý nghĩa chính trị to lớn, và vì thế đã vượt ra ngoài phạm vi và nội dung pháp lý của nó nhằm ghi nhận địa vị của con người, tự do và dân chủ, ghi nhận mối liên hệ giữa tự do và trách nhiệm, dân chủ và pháp luật trong xã hội. GS.TS. Nguyễn Đăng Dung cũng cho rằng Suy đoán vô tội – một vấn đề nhận thức mãi cho đến ngày nay mới được thừa nhận một cách phổ biến như là quyền con người và được nhiều hiến pháp của các quốc gia ghi nhận và bảo đảm thực hiện. Là bản thành văn đầu tiên của thế giới được thông qua khi chưa có nhận thức đầy đủ, nhưng những biểu hiện của suy đoán vô tội đã được Hiến pháp Mỹ quy định rõ ràng trong 10 tu chính án đầu tiên của mình. Lịch sử lập hiến Việt Nam cũng thể hiện nhận thức khó khăn không kém, sau 5 lần sửa đổi suy đoán vô tội mới những quy định một cách trang trọng và đầy đủ. Trong bài tham luận của mình, PGS.TS. Trần Văn Độ chỉ ra rằng cùng với quá trình xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, Cải cách tư pháp ở Việt Nam, tổ tụng hình sự Việt Nam đã và đang được cải cách mạnh mẽ. Các giá trị tiến bộ của nhân loại trong việc bảo vệ quyền con người trong đó có nguyên tắc suy đoán vô tội đã được ghi nhận và thể hiện tương đối đầy đủ, chính xác; việc thực hiện trên thực tế đã có nhiều tiến bộ. Tuy nhiên, để nguyên tắc này được thực hiện tốt hơn, cần có cải

cách mạnh mẽ hơn nữa tổ tụng hình sự Việt Nam từ mô hình tố tụng, đến các nguyên tắc cơ bản của tố tụng hình sự cũng nó cũng như các quy định cụ thể và các giải pháp khác. Đặc biệt cần có những giải pháp tổ chức thực hiện toàn diện, triệt để để nguyên tắc này được thực thi trong thực tiễn tố tụng hình sự Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát hiện xử lý tội phạm, bảo vệ quyền con người, cải cách tư pháp, bảo vệ quyền con người và hội nhập quốc tế.

Thảo luận tại Hội thảo, nhiều chuyên gia, nhà nghiên cứu cũng đặt nhiều câu hỏi tới các tác giả tham luận để cùng chia sẻ kinh nghiệm, nghiên cứu thêm về “Nguyên tắc suy đoán vô tội”. Hội thảo đã thu hút được hàng trăm chuyên gia, nhà khoa học tham dự trực tuyến để cùng thảo luận và nhận được 24 bài viết. Các bài viết của Hội thảo sẽ được biên soạn để xuất bản làm nguồn tư liệu trong học tập và nghiên cứu.